

تربیت فرزند

چالشها و راهکارها

برای والدین و معلمان

مؤلف:

دکتر حسان شمسی پاشا

مترجم:

ابراهیم زاهدی فرد (فاروقی)

شمسی پاشا، حسان، -۱۹۵۱م.
کیف نربی ابنائنا؟ فارسی
تربیت فرزند چالش ها و راهکارها/
مؤلف حسان شمس پاشا؛ مترجم ابراهیم زاهدی فرد فاروقی.
تهران: نشر احسان، ۱۳۹۱.

ISBN: 978-964-356-909-9. ۲۲۶ص

کتابنامه به صورت زیرنویس.

۱. کودکان -- سرپرستی

۲. والدین و کودک.

زاهدی فرد فاروقی، ابراهیم، مترجم

۱۳۹۱ ۰۴۱ ک ۸۱۵ ش/ ۷۶۹ HQ

۶۴۹ /۱

بخانه ملی ایران: ۲۸۵۴۱۲۲

تربیت فرزند چالش ها و راهکارها

مؤلف : حسان شمس پاشا

مترجم : ابراهیم زاهدی فرد فاروقی

✦ ناشر : نشر احسان

✦ چاپخانه : مهارت

✦ تیراژ : ۲۰۰۰ جلد

✦ نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۳

✦ قیمت : ۶۰۰۰ تومان

✦ شابک 978-964-356-909-9

نشر احسان

تهران: انتشارات روبرو دانشگاه
مکتب فرزنده شماره ۳۰۶
تلفن: ۶۶۱۵۴۴۰۶

تقدیم به:

انان غنچه بودند... شکفتند و من شکفتن شکوفایی‌هایشان را در
عرصه‌ای شکفتن زندگیشان خواهانم؛
به فرزندان روحان عزیزم مصعب و نائله که با همت بلند، تلاش
پیوسته، اراده‌ی استوار، موفق را الگو قرار می‌دهند؛
در شعار و عمل، صداقت و استقامت و صبر را سرلوحه قرار داده و پاک و با
عزت زندگی می‌کنند؛
با علاقه‌ی وافر، سعی بی‌خلل و توکل بر خدای بزرگ و مهربان،
قله‌های پیشرفت و خلاقیت را فتح می‌نمایند؛
با پشتکار و ایمان، به اهداف‌شان می‌رسند و آینه‌ی درخشان را برای
خود رقم زنند.

پدرشان برای
تهران پایتخت

دکتر حسان شمسی پاشا کیست؟

او در سال ۱۹۵۱ میلادی در شهر حمص سوریه متولد شد، و در سال ۱۹۷۵ م. از دانشکده پزشکی بعلبک آن کشور فارغ التحصیل گشت، و در انگلیس در رشته‌ی بیماری‌های قلبی تخصص گرفت و بیش از دو سال در آن‌جا به کار پرداخت، از جمله فعالیت‌های ایشان می‌باشد:

۱. همکار سرپرست پزشکان قلب آمریکا شد.
 ۲. به عضویت سرپرست بیماری‌های قلبی انگلستان در آمد.
 ۳. همکار سازمان جهانی بیماری‌های عروق شد.
 ۴. به عضویت سازمان آمریکایی پزشکان دروس‌های متمرکز درآمد.
 ۵. عضو سازمان انگلیسی تغذیه شد.
 ۶. کارشناس مجمع بین‌المللی فقه اسلامی می‌باشد.
 ۷. مشاور ارزیاب تعدادی از مجلات پزشکی می‌باشد.
 ۸. در دانشنامه‌ی «who is who» نام او در فهرست مشاهیر پزشکی دنیا در ۲۰۰۲ م. ثبت شده است.
 ۹. بیش از ۵۰ جلد کتاب تألیف کرده که سه عنوان آن «قلب و در خصوص بیماری‌های قلبی» است.
 ۱۰. در پایگاه‌های عربی ماهواره‌یی برنامه‌های پزشکی دارد.
 ۱۱. نویسنده‌ی بیش از هفتاد پژوهش پزشکی است که در مجلات پزشکی آمریکا و اروپا به چاپ رسیده است.
 ۱۲. صدها مقاله از او در مجلات و روزنامه‌های عربی به چاپ رسیده است، و کتاب‌های او بارها تجدید چاپ شده که از این میان کتاب‌های تربیتی او بیش‌ترین سهم را به خود اختصاص داده است.
- این مطالب از چاپ دهم این کتاب برگرفته شده است.

فهرست

۲۱	پی گفتار نویسنده
۲۷	فصل اول: تربیت و پرورش انسان هنر و مهارتی ست که مبانی و اصولی دارد
۲۷	۱. م. ا. ک. و ر. و ج. در تربیت:
۲۸	۲. مسؤولیت تربیت:
۲۹	۳. کار مادران:
۳۰	۴. رفتار والدین و مشکلات تربیتی کودک:
۳۱	۵. درگیری ها و اختلافات والدین:
۳۲	۶. اختلاف والدین میان بله و نه:
۳۲	۷. با فرزندت صادق باش:
۳۳	۸. محبت و تربیت:
۳۴	۹. پرسش های کودکان:
۳۴	۱۰. پدری منظم باش:
۳۵	۱۱. الگوی فرزندان باش:
۳۵	۱۲. دستورات قاطع ولی با آرامش:
۳۶	۱۳. کی به فرزندت می گویی «نه»!
۳۶	۱۴. مادر کی و چگونه می گوید: «نه»؟
۳۶	۱۵. در حد معقول آزادش بگذار:
۳۷	۱۶. باید او را نوازش کنی:
۳۸	۱۷. برانگیختن حس رقابت:
۳۸	۱۸. کودک دوم در راه است:
۳۹	۱۹. آیا کودک مخرب به دنیا می آید؟

۲۰. بخیلی یا اسرافکاری: ۳۹
۲۱. کودکان در اردو و مسافرت: ۳۹
۲۲. انتخاب دوست: ۴۰
۲۳. چرا مادر بزرگ و پدر بزرگ کارهایی انجام می‌دهند که پدران و مادران از انجام آن اجزنند؟ ۴۲
۲۴. نقش خدمتکار در خانه: ۴۴
۲۵. چگونه اعتیاد کودک را در تماشای برنامه‌های تلویزیونی کاهش می‌دهی؟ ۴۵
- فصل دوم: توصیه‌های تربیتی: ۴۷
۱. به چه جهت فرزندان گوش بده: ۴۷
۲. فرزند را چگونه رهاگویی عادت بده! ۴۸
۳. توصیه‌ها در مورد پیش دادن: ۴۹
۴. روان فرزند را با چه اسباب: ۵۱
۵. به فرزند احترام بگذار: ۵۲
۶. فرزندان را تشویق کن ۵۳
۷. سرزنش را کاهش بده: ۵۴
۸. نظرات‌شان را بشنو! ۵۶
۹. به آنان اعتماد به نفس بیاموز! ۵۶
- الف: اسباب ضعف اعتماد به نفس در کودکان چیست ۵۶
- ب: چگونه فرزندانمان را با اعتماد به نفس بار آوریم ۵۷
۱۰. فرزند را به موفقیت عادت بده: ۵۸
۱۱. به فرزندان مسئولیت‌پذیری را بیاموز! ۵۹
- الف: واقعیت‌هایی از زندگی کودکان و راه حل آن‌ها: ۵۹
- ب: توصیه‌های تربیتی در مورد مسئولیت‌پذیری: ۶۰
۱۲. پول توجیبی! ۶۱
۱۳. کودک را ناز پرورده نکن! ۶۲
۱۴. در سختی زیستن را به او بیاموز! ۶۲
۱۵. از خداوند بترسید و میان فرزندان با عدالت رفتار کنید: ۶۳

فصل سوم: بازی کودکان:.....	۶۵
۱. اهمیت بازی کودکان:.....	۶۵
۲. توصیه‌هایی برای مربیان:.....	۶۶
۳. بازی کودکان در اسلام:.....	۶۸
فصل چهارم: فرزندانم با یک‌دیگر درگیر می‌شوند چه کنم؟.....	۷۱
۱. علل درگیری فرزندان:.....	۷۱
۲. وقت که فرزندانم در خانه درگیر می‌شوند، چه کنم؟.....	۷۲
۳. اشتراکات ماشین با هم‌دیگر درگیر و گلاویزند:.....	۷۴
۴. دال سیاه فرزندان:.....	۷۵
۵. ستیره‌های فرزندان:.....	۷۵
فصل پنجم: گریه و کراهِ کودکان:.....	۷۷
۱. اسباب گریه کودکان:.....	۷۷
۲. توصیه‌هایی برای جلوگیری از گریه:.....	۷۸
فصل ششم: کودکم عصبی است چه کنم؟.....	۸۱
سراغاز:.....	۸۱
۱. اسباب عصبی شدن کودکان چیست؟.....	۸۱
۲. پدیده‌های عصبی بودن کودکان چیست؟.....	۸۴
۳. عصبی بودن کودکان را چگونه درمان می‌کنی؟.....	۸۶
۴. با فرزند عصبانی‌ات چگونه رفتار می‌کنی؟.....	۸۷
۵. کودکم در مهدکودک عصبانی می‌شود:.....	۸۸
فصل هفتم: فرزندم لجباز است، چه کنم؟.....	۸۹
۱. اسباب لجبازی کودکان:.....	۸۹
۲. چرا گاهی کودکان از دستورات پدر و مادرشان سرپیچی می‌کنند؟.....	۹۰
۳. کورکورانه اطاعت مکن!.....	۹۱
۴. توصیه‌هایی برای حل مشکلات رفتاری کودکان:.....	۹۲
فصل هشتم: روش‌های پاداش:.....	۹۵
۱. اهمیت پاداش و مجازات:.....	۹۵

۲. قوانین تربیتی پاداش و مجازات: ۹۸
- فصل نهم: روش‌های مجازات ۹۹
۱. مجازات درست و نادرست: ۹۹
۲. انواع مجازات: ۱۰۱
۳. مجازات تحریم یا توقف کوتاه: ۱۰۴
۴. شرط مجازات: ۱۰۷
۵. تبعیض‌ها در مورد روش مجازات: ۱۰۹
۶. تنبیه: ۱۱۰
۷. تبعیض‌های گاهی کاهش خشم مادر: ۱۱۱
- فصل دهم: تنبیه یک دقیقه‌ای ۱۱۳
- پیشگفتار: ۱۱۳
۱. یک دقیقه سبک‌شناسی ۱۱۳
۲. ستایش یک دقیقه‌ای ۱۱۶
۳. خواندن اهداف یک دقیقه‌ای: ۱۱۷
۴. توصیه‌های دهگانه در تربیت فرزند ۱۱۸
- فصل یازدهم: فرزندم رفتن به رختخواب را دوست ندارد، چه کنم؟ ۱۲۱
- ولی گرامی! ۱۲۱
- فصل دوازدهم: فرزندم از غذا خوردن امتناع می‌کند، چه کنم؟ ۱۲۳
- فصل سیزدهم: فرزندم کمروست و خجالت می‌کشد ۱۲۷
۱. خجالت و کمروبی طبیعی یا ۱۲۷
۲. پدیده‌های خجالت و کمروبی شدید چیست؟ ۱۲۷
۳. اسباب خجالت و کمروبی چیست؟ ۱۲۸
۴. کودک خجالتی و کمرو را چگونه درمان می‌کنی؟ ۱۲۹
- فصل چهاردهم: فرزندم می‌ترسد: ۱۳۱
۱. ترس طبیعی یا ترس به صورت یک بیماری: ۱۳۱
۲. ترس‌های کودکان چند دسته است؟ ۱۳۲
۳. ترس‌های غیرحسی: ۱۳۳

۴. ترس از تاریکی: ۱۳۵
۵. ترس‌های کودکان را چگونه مواجه می‌کنی؟ ۱۳۵
- فصل پانزدهم: فرزندم در تلفظ کلمات اشتباه می‌کند: ۱۳۹**
۱. مشکل و اسباب آن: ۱۳۹
- چه کنم؟ ۱۴۰
۳. چگونه به پیش‌برد زبان و اصلاح گفتار فرزندت کمک می‌کنی؟ ۱۴۱
۴. فرزندت لکنت زبان دارد، چه می‌کنی؟ ۱۴۱
- فصل شانزدهم: فرزندم به مدرسه می‌رود: ۱۴۵**
۱. نوگس به مدرسه: ۱۴۷
۲. زود به مدرسه رفتن: ۱۴۷
۳. یادگیری زبان بی‌روغ: ۱۴۸
- فصل هفدهم: چرا فرزندم دروغ می‌گوید؟ ۱۴۹**
۱. یادگیری از الگو: ۱۴۹
۲. چرا بچه‌ها دروغ می‌گویند؟ ۱۵۰
۳. چگونه بچه‌ها را از عادت دروغ‌گویی عاری می‌کنیم؟ ۱۵۱
- فصل هجدهم: چرا کودکان به زشتی‌ها تقلید می‌کنند؟ ۱۵۳**
۱. اسباب گرایش به زشتی: ۱۵۳
۲. فرزندم دزدی می‌کند، چه کنم؟ ۱۵۳
- فصل نوزدهم: کودک را با راه خدا آشنا کن! ۱۵۷**
۱. پایه ریزی عقیده‌ی درست در کودک: ۱۵۷
۲. آماده‌سازی کودک برای عبادت خدا: ۱۶۱
۳. آموزش و حفظ قرآن برای کودکان: ۱۶۲
۴. کودک چه چیزی را حفظ کند؟ ۱۶۲
۵. پایه‌ی دینداری را در فرزندت تخریب مکن: ۱۶۴
- فصل بیستم: داستان‌های کودکان: ۱۶۷**
۱. تأثیر داستان بر کودک: ۱۶۷
۲. آیا داستان‌های فوق‌جایگزین دارند؟ ۱۶۹

- ۱۷۱ ۳. از تعریف و خرید داستان‌های زیر برحذر باش: ۱۷۱
- ۱۷۱ ۴. داستان‌های قبل از خواب: ۱۷۱
- ۱۷۳ فصل بیست و یکم: به فرزندان‌تان ارزش‌ها را آموزش دهید: ۱۷۳
- ۱۷۳ اخلاق رسول خدا ﷺ: ۱۷۳
- ۱۷۴ امانت‌داری: ۱۷۴
- ۱۷۵ ۲. شجاعت: ۱۷۵
- ۱۷۵ ۳. رفتار شایسته پیشه کنید: ۱۷۵
- ۱۷۷ ۴. هماد: ۱۷۷
- ۱۷۸ میان‌روی و انضباط: ۱۷۸
- ۱۷۹ ۶. عفت و انصاف: ۱۷۹
- ۱۸۰ ۷. وفا داری: ۱۸۰
- ۱۸۰ ۸. احترام: ۱۸۰
- ۱۸۱ ۹. دوست داشتن: ۱۸۱
- ۱۸۱ ۱۰. ایثار: ۱۸۱
- ۱۸۲ ۱۱. خوش رفتار بودن: ۱۸۲
- ۱۸۳ ۱۲. عدالت: ۱۸۳
- ۱۸۵ فصل بیست و دوم: به فرزندان‌تان آداب را بیاموز: ۱۸۵
- ۱۸۵ ۱. آموزش ادب با الگو: ۱۸۵
- ۱۸۶ ۲. راز داری: ۱۸۶
- ۱۸۶ ۳. فرزندان‌ت را عادت بده، خوش سلیقه باشند! ۱۸۶
- ۱۸۷ ۴. کاربرد تلفن: ۱۸۷
- ۱۸۷ ۵. آداب اسلامی غذا خوردن را به فرزندان‌ت بیاموز: ۱۸۷
- ۱۸۸ ۶. به آنان بیاموز با شخصیت‌های علمی چگونه تعامل کنند؟ ۱۸۸
- ۱۸۹ فصل بیست و سوم: تربیت جنسی: ۱۸۹
- ۱۸۹ ۱. مسؤولیت والدین در تربیت جنسی: ۱۸۹
- ۱۹۰ ۲. بازی‌های جنسی میان کودکان: ۱۹۰
- ۱۹۱ فصل بیست و چهارم: بلوغ ... با آن چگونه رفتار می‌کنی؟ ۱۹۱

۱. پدیده‌های جسمی و روانی بلوغ و مسؤولیت پدران در این زمینه:	۱۹۱
۲. نوجوان نیازمند دوستان است:	۱۹۵
۳. نوجوان نیازمند امنیت است:	۱۹۸
۴. نوجوان نیازمند خداپرستی است:	۱۹۹
۵. دینداری را چگونه در نوجوان بارور و تقویت می‌کنی؟	۱۹۹
۶. نوجوان و مسایل جنسی:	۲۰۲
۷. مسؤلیت بذیری را به او بیاموز:	۲۰۳
۸. رجوع به کشورهای ما و کشورهای غربی:	۲۰۵
۹. فرزند نوجوان صبح به سادگی بیدار نمی‌شود:	۲۰۶
۱۰. بازگشت نوجوان در شب:	۲۰۶
۱۱. اگر به وسایل خود از وسایل فرزندان پی بردی، که او دوست نداشت تو از آن اطلاع یابی، چه کنی؟	۲۰۷
۱۲. فرزندم شانزده ساله است دوست دارد رانندگی کند:	۲۰۸
۱۳. توصیه‌هایی به والدین:	۲۰۸
منابع	۲۱۱
فهرست آیات	۲۱۷
فهرست احادیث	۲۱۹
اسامی شخصیت‌ها	۲۲۲
گروه‌ها و قبایل	۲۲۳
دیگر تألیفات نویسنده	۲۲۴

پیشگفتار نویسنده

تسل با فرزندان هنریست که در مراحل از زندگی برای بسیاری از پدران و مادران دشوار می‌شود، لذا بسیاری از آنان در جستجوی مفیدترین و مؤثرترین راه تعامل با فرزندان هنری می‌یابند.

امام غزالی می‌گوید:

«کودکان گاه گویا می‌توان به این جمله نکته‌ی افزود و گفت: «ولی بسیاری از بزرگان (پدران و مادران) آن‌ها را می‌ترسند و خود بیش از فرزندان نیازمند توجیه‌اند!» این قیّم در حالی که همه به نفس خانواده را در تربیت مورد تأکید قرار می‌دهد، می‌گوید:

«انحراف و فساد بیش‌تر فرزندان توسط پدران صورت می‌پذیرد، چون پدران نسبت به (تربیت) فرزندان بی‌پروا و کم‌توجه‌اند! احسان و وظایف دینی و اخلاقی را به آنان نمی‌آموزند و در خردسالی آنان را از دست می‌دهند، چنین فرزندان نه برای خود نفع (و خیری) دارند و نه در بزرگسالی برای پدرشان!»

چنان که یکی از این پدران، از نافرمانی فرزندان خود و او را سرزنش کرد، ولی فرزندش در جواب چنین گفت:

«پدرم! تو در خردسالی مرا تباه کردی و من در بزرگی خود را تباه کردم، تو در کوچکی از من غفلت کردی و من در کهنسالی تو را فراموش کردم»

والدین گرامی!

کارشناسان و پژوهشگران به این نتیجه قطعی دست یافته‌اند که سبب‌های نخستین عمر انسان بر بقیه ایام زندگی‌اش اثر می‌گذارد، لذا ذهنیت کودک از خودش، برتریست که از رفتار تو با او نشأت می‌گیرد! اگر تو این احساس را در او ایجاد و تقویت کردی که او بچه‌ی خوبی‌ست، و محبت را به او اثبات کردی و او محبت تو را لمس کرد، بی‌شک

از خود این ذهنیت را خواهد داشت که او انسان خوب و محترمی ست، اما اگر با او کم صبری کردی و شب و روز او را آماج ملامت و سرزنش قرار دادی، و این ذهنیت را برایش اثبات کردی که تو بچه‌ی ناشایستی هستی، او ناخواسته بر این منوال رشد خواهد کرد و از خود ذهنیت بدی خواهد داشت و کارش یا به افسردگی و شکست، یا به رکش و نافرمانی می‌انجامد.

اگر او را دیدی که کارهای نادرست و ناهنجاری انجام می‌دهد، به او بفهمان که بپدر او نیست، بلکه رفتارش اشتباه است!

خیلی مهم است که پدر و مادر بدانند، همراه با رعایت احساسات بچه، چگونه با او هم‌زمان به نرس و قاطعیت برخورد کنند، و شایسته است که رفتار والدین بر اساس مبانی و معیارهای ارزش تعریف و تعیین شده باشد؛ لذا نباید امروز بچه را بر کاری تحسین کنی و بپذیری و او را بر انجام آن تویخ کردی، و امروز او را بر کاری سرزنش نکن که دیروز او را بر آن تویخ کردی! و همیشه از ارتکاب عملی بپرهیز که او را از ارتکاب آن باز می‌داری!

تربیت بدون محبت، امر ناپذیر نیست؛ لذا به محبت کودکان، اهتمام بورزید؛ ولی سنجیده و حساب شده! معنای محبت زدن این نیست که کودکان بر امور خانه یا مدرسه، سیطره یابند و امر و نهی کنند. محبت رسول خدا ﷺ نسبت به یارانش او را از آن باز نداشت که مسؤولیت‌ها و وظایفی را به آنان بسازد، آنان را به میدان مبارزه بفرستد.

پدران و مادران گرامی!

از میزان سرزنش و نکوهش غیرضروری بکاهید، چون کودک ما ابزاری نیست که او را به روش دلخواه خود مدیریت کنیم!

گاهی مادر از سرزنش فرزندانش که حرف شنوی ندارند و سرگشی با بچه‌های همسایه ادامه می‌دهند، خسته می‌شود، جالب این که وقتی صبرش لب به لب بچه‌ها می‌شورد و تهدیدکنان به آنان می‌گوید:

بگذارید پدرتان از سرکارش برگردد، حتماً شما را ادب خواهد کرد! ولی مشکل این جاست که پدر خسته و کسل از کارش بر می‌گردد و در خانه به استراحت و آرامش

نیاز دارد، ولی به محض این که وارد خانه می شود، زنش شکوه کنان در مقابلش می ایستد و می گوید: من دیگر به تنهایی تحمل بچه هایت را ندارم! باید کاری بکنی!

والدین می باید از قضا و قدر الهی غفلت نورزند، چه بسا والدینی به تربیت فرزندشان همت گمارند، اما دراین زمینه موفقیتی به دست نیاورند؛ لذا برادر عزیزم! از رحمت خدا امید باش و دعای خیر را برای فرزندان غنیمت بشمار و تأثیر آن را کم میندار! چون

ثیاب الله علیه گوید: رسول خدا ﷺ فرمود:

«باگناهی که شخص مرتکب می شود یقیناً از روزی محروم می گردد و قدر (الهی) را جز برای نیکوکاران نگرداند و عمر را چیزی نمی افزاید (و به آن برکت نمی دهد) جز نیکوکاران!»^۱

و فرمود: «خدا آن را نفرین نکند! فرزندان تان را نفرین نکنید!»^۲

سیدنا داوود علیه السلام در مقابلش با خداوند گفت:

«خداوند! نسبت به فرزندان من باش که برای من بودی.» خداوند به او وحی کرد:

«ای داوود! به فرزندت بگو: چنان باشد که تو برایم بودی، (آنگاه من (هم) برایش آنگونه خواهم بود که بر تو بودم!»

فرزندان را به سوی خدا راه نهد، و آنان را بر محبت خدا و رسولش پرورش ده، و در دلشان خداپرستی و خدا ترسی را بکار و آنان کمک کن، تا هنگامی که پیر سدی به تو نیکی کنند.

همیشه به یاد داشته باش که فرزندان، امتان و سر از مدتی خانهات را ترک خواهند کرد، لذا به تربیت، آموزش و راهنمایی شان پردازش و وقت و توجهت را صرف آنان کن، و روحیات و شخصیت شان را بشناس، چون این به تو کمک خواهد کرد تا آنان را به نیکی تربیت کنی. اگر با شرایط سختی مواجه شدی، پس آن را به نیکی غنیمت اگر در لحظات خوش و لذتبخش با فرزندان، همراه شدی، پس آن را به نیکی غنیمت بشمار و آن زمان را ارج بنه و بدان که امروز را با آنان هستی و فردای نزدیکشان از تو جدا خواهند شد، لذا از زندگی و کار با آنان لذت ببر و از آنان غافل مشو و آنان را به

۱. روایت مستند (احمد، ج، ص ۲۷۷)

۲. روایت صحیح مسلم.

حال خود مسبار چون چیزهایی اتفاق خواهد افتاد که تصورش را نداشتی و پشیمانی هم سودی نخواهد داشت.

عرب‌ها می‌گویند: «کودک پدر مرد است.» یعنی در درون هر بچه، سیمای یک مرد نهفته است که در آینده آن را می‌سازد. این سخن به این معنا نیز هست، که اتفاقات (و طرأت‌دوران) کودکی، بخش مهم و بزرگی از شخصیت و رویکرد ما را مشخص می‌کند.

امام غزالی می‌گوید: اگر کودک در آغاز رشدش مورد بی‌توجهی قرار گیرد، اغلب بداحضی، روغنی، حسود، دزد و راهزن، سخن‌چین، کله شق، گستاخ، پرده‌در و پرو خواهد شد. اما با تربیت درست، از همه‌ی این رذالت‌ها رهایی خواهد یافت و محافظت خواهد شد.

پدران و مادران باید در پیش عظمت کودک از سر احترام، تواضع کنند و بدانند که کودک هم‌ردیف پادشاه است. آنان باید به‌توجه باشند، کسی که هم اکنون با لباس کودک در آغوش‌شان می‌خوابد، او خردمند است و کسی که هم اکنون در میان‌شان غرق بازی‌ست، او خود تاریخ است.

دوست و برادرم استاد عدنان سبیری می‌گوید:

ای پدرها و مادرها!

فرزندانتان، ارزشمندترین مردمانند، این چیزی است که مردم می‌گویند، ولی باید این گفتار را کردار، پشتیبانی کند! آیا نمی‌بینید بیش‌تر مردم سخنان ناز و روش برخورد سنجیده و پسندیده را به غریبه‌ها تقدیم می‌کنند؟! شاید چنین آنان را به فرزندانشان و همسرانشان عرضه نکنند!! با این‌که اینان از دیگران سزاوارتراند.

شاعر گوید:

بهترین میراث مردم برای فرزندانش، ادب و آوازه‌ی نیک است. این سرچشمه‌ی هر روز سختی و آسایش از دینار و اسکناس‌های کاغذی، ارزشمندتر است؛ چون این نابودگردد، اما شخصیت و ادب نیک تا وقت دیدار (با مرگ، برقرار است و) از میان نرود!

پیگیر بودم و خواستم در این کتاب، خلاصه‌یی از تجربه‌ی مربیان گذشته و معاصر را در کنار تجربه‌ی بیست ساله‌ی خودم در تربیت فرزندانم و چکیده‌یی از تجارب دیگران را برگزینم و گرد آورم.

معنای این سخن این نیست که هر انسانی موفق می‌شود تمام توصیه‌ها و نمونه‌های مربیان را مو به مو اجرا کند! شاید بعضی‌ها صبر کافی و انعطاف‌پذیری لازم را ندارند، و گرنه پدر یا مادر نمونه می‌شوند! به هر حال این مهم است که همه‌ی ما برای بهتر شدن یک‌شیم و بخواهیم خودمان را تغییر بدهیم و رفتارمان را درست و آراسته کنیم، آن است که رفتار فرزندان ما نظام می‌یابد و معقول و سنجیده می‌گردد و وضعیت آنان بهتر می‌شاید.

خدایا! یقیناً باید می‌دانم از این کتاب، هدفی جز این نداشتم که به پدران و مادران در تربیت فرزندانشان کمک کنم و آنان را در داشتن رفتار و تعامل بهتر راهنمایی کنم.

خدایا! اگر من به این هدف نرسیده‌ام فقط تو را می‌ستایم و فقط از تو ممنونم، ولی اگر ه خطا رفته باشم، کینه نگذارم و از تو عذر می‌خواهم، پس مرا بیامرز. یقیناً من جز به خواست خدا هیچ موفقیتی ندارم. خودم را به او سپردم و او پروردگار عرش بزرگ است.

سوریه، حمص.

خرداد ماه اولی ۱۴۲۱ هـ.

مصطفی ۲۰۰۰ م.

دکتر جهان شاهی پاشا